

سقی را ویران کردند

که مردم در اتحاد شوروی

بالای سر خود داشتند

کتاب تازه ایگولیگاچف- ترجمه م.شیزلى

حاکمیت کنونی- « حزب روسیه واحد»- و رسانه های ارتباط جمعی تحت کنترل آن، در باره دستاوردهای بعد از جنگ کشور شوراها کمتر می گویند و بخش اعظم آن نیز تحریف واقعیات است.

افسانه «دو برابر شدن در آمد سرانه»، انواع برنامه های مختلف و توهمند مسکن نبود، بلکه واقعاً رشد اقتصادی و رونق بی سابقه احداث مساکن بود.

رئیس جمهوری فراتریو روسیه، در ماه آوریل سال ۲۰۰۵، بمنظور دستیابی یک سوم از اتباع روسیه به منزل تا سال ۲۰۱۰، سازماندهی بازار وسیع مسکن قابل دسترسی(ملی) را بعنوان برنامه کلیدی تامین مسکن ارائه داد. ولی مقایسه ساده ۱۴ سال اخیر با مدت مشابه دوره حاکمیت شوروی، نشانگر ناتوانی حاکمیت کنونی در سازماندهی کار، بخصوص برای حل مشکل مسکن است. یک مثال نمونه: دولت شوروی، در یک دوره کوتاه(۷-۸ ساله)، بعد از پایان جنگ میهنی، ساکنان شهرها و دیگر مناطق مسکونی را، که در تهاجم فاشیسم خسارت دیده بودند، با منازل مناسب تأمین کرد. مؤسسات منتقل شده به شرق، به مکانهای سابق آنها برگردانده شدند. با تامین مسکن و اشتغال همگانی، مردم شوروی کارگاهها، کارخانه ها و معادن ویران شده را بازسازی نموده حجم تولیدات بسرعت بالا رفت و همچنین با کار در محل مؤسسات منتقل شده، قدرت تولیدی بسیاری از بخش های اقتصادی کشور، عملاتاً دو برابر افزایش یافت.

همزمان با آن، برای توسعه و تطبیق تکنولوژی عالی در عرصه های مختلف صنعتی و علمی، برای گشودن راه دستیابی به انرژی هسته ای، تسخیر فضای کیهانی و رسیدن به اهداف استراتژیک، دهها شهر جدید احداث گردید.

در سالهای ۱۹۵۶- ۱۹۸۵، سه میلیارد مترمربع منزل مسکونی در اتحاد شوروی، مورد بهره برداری قرار گرفت(در سیستم ساختمان سازی شوروی، فقط مساحت اتاقها جزو مساحت عمومی ساختمانها حساب می شد، بدین ترتیب که، مساحت آشپزخانه، حمام، توالت، بالکنها، کریدور و راهروها، در محاسبات عمومی ساخت و سازها در نظر گرفته نمی شد. با احتساب این موارد، مساحت کل منازل مورد استفاده مردم بسیار بیشتر از سه میلیارد مترمربع را شامل می شود- مترجم). بیش از یک صد شهر جدید، دهها هزار روستا و شهرک های کارگری ساخته شد. در این مناطق تازه ساز، میلیونها انسان در منازل رایگان اسکان یافتد، و بر اساس رشته تخصصی خود، مشغول به کار شدند. در این سالها، ۶۵ میلیون نفر به جمعیت کشور افزوده شد.

تا اواسط دهه ۸۰، بیش از ۸۰ درصد جمعیت کشور با منازل و یا خانه های مستقل تأمین شده بودند. در سال ۱۹۸۶ برنامه دولتی پانزده ساله مسکن اتحاد شوروی، تحت عنوان «مسکن- ۲۰۰۰» به تصویب رسید. هدف این برنامه، تأمین تمام خانواده های روسیه با منزل یا خانه مستقل بود. تأمین پشتوانه مالی، پیشرفت وسیع پایه های سازندگی، توسعه و تقویت توان ارگانهای سازندگی، واقعی بودن اهداف دولت شوروی را تأیید می کرد. در اجرای همین برنامه، در کنار شهر باکو، درست در مسیر رفت و آمد ما، در مدت نزدیک به

دو سال، شهرک جدید «ینی گونشلی» با تمام امکانات شهری و منازلی با امکانات رفاهی بیشتر، برای اسکان ۳۰۰ هزار نفر، احداث گردید. البته، این شهرک علاوه بر ساخت و سازهای معمول همه ساله ساخته شد- مترجم).

در پنج سال اول برنامه پانزده ساله (سالهای ۱۹۸۶- ۱۹۹۰)، ۶۵ میلیون مترمربع مسکن ساخته شد که ۴۳ میلیون مترمربع آن، سهم جمهوری فدراتیو سوسالیستی روسیه بود، یعنی سالانه تقریباً، ۷۰ میلیون مترمربع بموازات احداث مسکن، قدرت تولید دستگاههای فنی، مصالح، طراحی و وسائل لازم در ساختمان سازی، افزایش یافت. بر میزان تولید سیمان، تولید قطعات بزرگ خانه‌های پیش ساخته، آجر، بتون، دیوارهای پوکه‌ای، کف پوش پلاستیکی تا حد قابل ملاحظه‌ای افزوده شد. فروش مصالح ساختمانی به مردم، عملاً دو برابر شد که آن هم، موجب افزایش ساخت خانه‌های شخصی از ۱۶ به ۲۹ میلیون مترمربع گردید.

با توجه به تسریع آهنگ رشد خانه سازی، به تأکید می‌توان گفت که پایه‌های مادی و فنی برای ساختن سالانه ۱۱۰- ۱۲۰ میلیون مترمربع، حد مورد نظر- تأمین منزل برای هر خانواده، فراهم شده بود. بموازات آن، تعمیر و بازسازی وسیع آپارتمانهای پیشین نیز در نظر گرفته شده بود.

انبوه سازی مسکن بر پایه توسعه شبکه پیش‌رفته مهندسی، خدمات عمومی شهری و تمام بخش‌های دیگر خدماتی استوار شده بود. مخارج مالی این کارها را دولت، نه از بودجه، بلکه، از کاهش هزینه‌های جاری تأمین می‌کرد. حجم ساخت و تعمیر شبکه خدمات، با ساخت خانه‌های تازه و حذف خانه‌های کهنه، برابری می‌کرد.

حاکمیت بورژوازی کنونی، وارث حاکمیت شوروی، ۱۰ سال بدون صرف هزینه‌های هنگفت، زمانیکه ارائه خدمات عمومی به منازل را "به پایان" رساند و با راه انداختن هیاهو پیرامون اصلاحات در زمینه خدمات عمومی مسکن، بمنظور تحملی بار سنگین بازسازی آن بر دوش مردم دوام می‌آورد. (لازم به توضیح است که، کلمه اصلاحات یا «رiform»، از سالهای آخر حاکمیت اتحاد شوروی تا کنون، به معنی افزایش بی‌رویه و سیاسیون و برخی اصلاح طلبان است، استفاده می‌شود. این کلمه به معنی افزایش بی‌رویه و ناگهانی قیمت‌ها، حذف خدمات رایگان دولتی بر صفحه تلویزیون ظاهر شده و «خبر خوشی» را کار برده می‌شود. در طول سالهای بعد از تخریب سوسالیسم و تجزیه اتحاد شوروی، هر از چندگاهی یکی از مقامات عالیرتبه دولتی بر صفحه تلویزیون ظاهر شده و «خبر خوشی» را با آگاهی مردم می‌رساند: «با توجه به اینکه، نان در کشور ما بیش از حد نیاز تولید می‌شود، مردم به دامهای خود، نان می‌خورانند. برای جلوگیری از آن، دولت تصمیم گرفته است، در قیمت آن اصلاحاتی بنماید. توجه داشته باشید، نمی‌گویند: «تغییرات»، می‌گویند: «اصلاحات». بنا براین، قیمت نان برای مصرف کننده را از ساعت ۴۰امشب، چهار برابر افزایش می‌دهد». فراموش می‌کنند که، دو روز قبل از این، از کمبود نان "نگران" بودند. و یا مثال دیگر: «ما موظفیم قیمت خدمات را طبق استانداردهای اتحادیه اروپا تنظیم کنیم و با توجه به اینکه، سطح کیفی خدمات پزشکی رایگان پائین است، برای بالا بردن کیفیت این کنندگان می‌توانند با پرداخت بها، از خدمات پزشکی استفاده کنند. همین بهار سال جاری (سال ۲۰۰۷)، در یکی از جمهوریها سابق شوروی، بهای استفاده از آب، برق، گاز و آسانسور، به یک باره، ۳ تا ۶ برابر افزایش داده شد. این شیوه اصلاحات در همه زمینهای زندگی، کاری، آموزشی و غیره، در همه جمهوریهای متعدد سابق صورت گرفته است. اولین اصلاحات از این نوع، اصلاحات پولی گارباچ بود که، یک شب، قدرت خرید روبل را ۳۰

تا ۵۰ برابر، در ابطه با قیمت کالاهای مختلف، بدون تغییر در دستمزدها، پائین آورد. با همین شیوه، در همان ۳-۲ اول بعد از شوروی، چند صد میلیون و میلیاردر و دهها میلیون گرسنه و فقیر در جامعه شوروی پیشین پدید آمد. مترجم.)

تجزیه اتحاد شوروی و بدنبال آن "لیرالیزه کردن" اقتصاد، نقطه پایانی بود بر موجودیت برنامه. و اینک ما صاحب صنایع تخریب شده ساختمانی شده ایم که اجرای نیمه تمام برنامه مسکن کمبود آن را تشید کرد.

برنامه احداث مسکن اتحاد شوروی را اصلاح طلبان لیرال «تخیلی» خوانده و متوقف کردند. در سالهای ۱۹۹۰، ساخت منازل نسبت به دوره شوروی، دو برابر کاهش یافت و نیمی از آنچه که ساخته شد، خانه‌های مجل ثروتمندان و محقر حاشیه شهرها بود. ۱۳ هزار آبادی را بکلی از بین برداشت. تعمیر و بازسازی آپارتمانهای شهری را متوقف کردند. فرسایش و حوادث در اماکن مسکونی، تاسه برابر افزایش داده شد (تا ۹۰ میلیون مترمربع). آپارتمانهای جدید نیمه کاره ساخته می‌شود، در نتیجه، مساحت اماکن محتاج به تعمیر، تا ۵ میلیون مترمربع افزوده شده است.

وضعیت مسکن به درجه حادی رسید. حاکمیت روسیه نیز بر این امر آگاه است ولی از تغییر اوضاع عاجز است، بدین سبب، به چشم مردم خاک می‌پاشد. در سال ۲۰۰۱ برنامه مسکن «۲۰۰۲-۲۰۱۰» را تدوین کرد. پس از آن در سال ۲۰۰۵، پروژه ملی «مسکن قابل دسترسی و راحت-برای مردم روسیه» را بیان کشید. هیاهوی تبلیغاتی در جامعه، کمکی به حل بحران شدید مسکن نمی‌کند.

در مورد برنامه مسکن دولت، خودتان قضاوت کنید. طبق برنامه تأمین مسکن برای یک سوم جمعیت روسیه(این برنامه را، رئیس جمهوری روسیه و حزب «روسیه واحد»، مطرح کرده است)، یعنی برای اسکان ۴۸ میلیون نفر، به عبارتی دیگر، ۱۶-۱۲ میلیون خانواده، تا سال ۲۰۱۰، باید ۹۶۰ میلیون مترمربع مسکن ساخته شود(۲۰ مترمربع به ازای هر نفر).

در حالیکه، برنامه «مسکن قابل دسترسی»، احداث ۴۰۰ میلیون مترمربع مسکن را در نظر گرفته است، برای متحقق ساختن آن، تأسیس دهها کارخانه تولید کننده قطعات، مصالح و مکانیزم ساختمانی، آموزش دهها هزار ساختمان ساز و مهمتر از همه، یافتن منابع تأمین مالی آن، ضروری است. بموازات آن، این را هم باید در نظر گرفت که، به عقیده متخصصان، برای یافتن مسکن از بازار آزاد و تهیه امکان خرید آن حتی به اقساط، نباید درآمد سرانه ماهانه هر خانواده، کمتر از ۲۵ هزار روبل باشد. در صورتیکه، متوسط درآمد ماهانه مردم روسیه، تقریبا سه برابر کمتر از آن است. درآمد دو سوم جمعیت کشور، پائین تر از حد متوسط بوده و بیش از ۲۰ میلیون نفر، با ۲۵۰۰ روبل، کمترین حد لازم برای زندگاندن، زندگی خود را می‌گذرانند.

بخش اصلی افزودگی‌ها به حقوق و مستمری‌های مردم، صرف گرانی‌های زندگی می‌شود.

حاکمیت روسیه، علیرغم اینکه، پولهای کلانی را که، از فروش نفت و گاز، در ارتباط با افزایش قیمت آن در بازارهای جهانی بدست می‌آورد، عملاً غارت می‌کند، به تخریب بسیاری از بخش‌های تولیدی، از جمله، تکنولوژی عالی و دارای قابلیت رقابت که محل کار مناسبی با دستمزد نسبتاً عالی بود و می‌توانست باشد ادامه می‌دهد.

بنابراین، ما با قاطعیت کامل می گوئیم که، سیاست مسکن دولت کنونی روسیه، هیچگونه چشم انداز روشن و محکمی ندارد. در شرایط سلطه فقر در جامعه، حل مشکل مسکن ممکن نیست و نباید به فریب مردم ادامه داد. برنامه تازه مسکن- جز جنجال تبلیغاتی در آستانه انتخابات مجلس و ریاست جمهوری چیز دیگری نیست.

البته، اگر کاهش جمعیت روسیه با آهنگ باز هم سریعتری ادامه یابد، مشکل مسکن بخودی خود حل خواهد شد. احتمالاً، «تشکیل بازار مسکن قابل دسترسی»، براین مبنای پیش بینی شده است.

در غیر این صورت، برای خروج از اوضاع پیش آمده، دولت باید برای توسعه سریع ساخت مسکن، در حدود ۱۳۰ - ۱۴۰ میلیون مترمربع در سال، اقدامات جدی تری بعمل آورد.

برای پیش برد این کار، پول لازم است. در پایان دهه ۸۰، در جمهوری روسیه شوروی، سالانه ۶/۰ - ۵/۰ مترمربع به نسبت سرانه جمعیت (۷۰ - ۸۰ میلیون مترمربع)، منزل ساخته می شد. ۲۰ درصد آن با پول شخصی مردم و ۱۰ درصد مابقی (۵۵ - ۶۵ میلیون مترمربع)، به حساب بودجه دولتی و صندوق اجتماعی مؤسسات ساخته می شد. این پولها کجاست؟

دولت بورژوائی روسیه عملاً دولت را از مشارکت در ساختن مسکن آزاد کرده است. بخش‌های متکی به بودجه، در اختیار بخش خصوصی گذاشته شده است، ذخایر عمومی اجتماعی به جیب الیگارشی ها و بوروکرات ها سرازیر شده است، در بخش غیرمنقول، تیم فوتbal، جوجه های فابرگ- وکسل برگ و فعالیت های اقتصادی در خارج از کشور، تشکیل یافته است و در داخل، توده های مردم، با مشکلات خود، بی خانه و بی پول، تنها مانده است.

رئیس جمهوری فدراتیو روسیه که، باید از حقوق قانونی مردم دفاع کند، با پیشنهاد عفو غارتگران و تضمین کردن ثروت‌های غارت شده بدست آنها، عملاً، با چنین وضعیتی توافق می کند.

دادن وامهای پیشنهاد شده در شرایط فعلی زندگی و درآمد مردم، چیزی جز اجبار مردم برای رفتن به زیر اسارت طولانی مدت بانک های خصوصی نیست (و یا به عبارتی دیگر، اجبار مردم برای مشارکت در تشدید گردش سرمایه بانکهای خصوصی است). با قیمت های کنونی و رقم بالای بهره بانکی وام های مسکن (۱۰ - ۱۵ درصد)، بهای یک منزل را تا آخر عمر هم نمی توان پرداخت.

بانکهای خصوصی، دست آخر، صاحبان اصلی انبوه مسکن مردم می شوند، شرایط خود را دیگه خواهند کرد و در صورت ناتوانی در پرداخت، مردم را بپرhamانه از خانه و منزل خود بیرون می اندازند، بدون در نظر گرفتن اینکه، براساس شرایط کنونی وامهای مسکن، خریدار عملاً بیش از دو برابر قیمت منزل را به بانکها می پردازد. بدین جهت، کمتر کسی حاضر است، چنین هدیه ای را به فرزندان و نوه های خود، اهدا کند. اکثریت مردم روسیه اعتمادی به وامها نمی کنند و جلو تلاش برای تعمیم اجباری آن را خواهند گرفت.

تجربه جهانی دادن وامهای مسکن موجود است و بر پایه رشد اقتصادی کشور، بعنوان تضمین کننده افزایش منظم دستمزدها و ارتقاء سطح زندگی عمومی مردم و با درصد پائین بهره بانکی، توسعه می یابد. به گزارش بانک بین المللی اروپا، در سال ۲۰۰۳، متوسط بهره بانکی در اتحادیه اروپا، ۵ درصد و بالاترین حد آن در سوئد، ۴/۵ درصد و پائین ترین میزان بهره بانکی، ۳/۲ درصد در فرانسه بود.

راه دیگری هم وجود دارد و آن اینکه دولت می تواند و باید ساختمان سازی را به لوكوموتیو مخصوص توسعه اقتصادی کشور تبدیل کند. باید به کنه مطلب پی برد، سرمایه گذاری برای ساختن مسکن، امروز منافع زیادی در پی دارد. قیمت تمام شده یک مترمربع ساختمان (۱۰-۱۲ هزار روبل) می باشد، یعنی، سه برابر کمتر از قیمت فروش آن (۳۰ هزار روبل) در بازار غیر ثابت مسکن، که، قیمت ها نه روزانه، بلکه هر ساعت تغییر می کند. سرمایه گذاران، بنگاههای معاملاتی، بانکها، شرکتهای بیمه و نهایتاً واسطه ها، از این گرانیها، سودهای کلانی می برنند. با اتخاذ تدبیر لازم، می توان این «چربیها» را، به سوی خزانه دولتی هدایت کرد، قدرت سازندگی را در جهت توسعه احداث مسکن بکار گرفت. سازمانهای خانه سازی و مؤسسات انبوه ساز مسکن (ارزان)، باید از امتیازات تشویقی دولت در پرداخت مالیاتها، عوارض، اخذ وامها و غیره برخوردار شوند.

در این سمت لازم است عدم استفاده بی رویه از صندوق بزرگ ثبات پیش بینی شود. از هزینه های سرسام آور دولتی برای حراست ارگانهای عریض و طویل اداری کاسته شود، از افراط در تجهیز ساختمانهای متعدد اداری، دفاتر تشریفاتی پر طمطران و امثالهم جلوگیری شود.

روشن است هر روبلی که، برای ساختن مسکن، ذخیره می شود، باعث توسعه صنایع وابسته به ساختمان سازی، از قبیل، تولید مصالح ساختمانی، شیمی جنگلی، ماشین سازی، الکتروتکنیک و صنایع سبک نیز خواهد شد. این یعنی، میلیونها محا کار، دستمزد، مالیات که، به صندوق بودجه دولتی اضافه می شود و امکانات مردم را در دستیابی به مسکن گسترش می دهد.

این کارها، بدون نشستن در انتظار رسیدن سرمایه گذاران خارجی به کشور، چیزی که، عالی ترین مقامات کشور ما چشم به آن دوخته اند، باید به اجرا گذاشته شود. بویژه اینکه، به هرجا که پای آنها(سرمایه گذاران خارجی) رسیده است، بدون چشم مسلح می توان دید که به نحوی از اnahme، با «خط لوله» نفت و گاز مرتبط است. سرمایه گذاری خارجی هیچگاه هم باعث توسعه اقتصادی روسیه نخواهد شد. در خارج نیز، کمتر کسی یافت می شود، با پول خود در کشوری که، میلیاردها پولش، به قیمت فقر عمومی مردم، به خارج برده می شود، سرمایه گذاری کند.